

Regeringskansliet
Utbildnings- och kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Utredningsavdelningen
Leif Strandberg
YTTRANDE

2005-05-03
Reg.nr 13-1736-05

Yttrande angående förslag om grundläggande behörighet till högre utbildning

I skrivelse till Högskoleverket den 19 april 2005 begär regeringen att Högskoleverket skall yttra sig över ett förslag om grundläggande behörighet. Regeringen föreslår att kraven för grundläggande behörighet och gymnasieexamen skall vara desamma. Förslaget innebär att kravet för grundläggande behörighet blir fullständigt program (2500 gymnasiepoäng), lägst betyget Godkänt i minst 90 procent av de gymnasiepoäng som fordras för en fullständig studiegång samt godkänt betyg i gymnasiearbetet. Dessa krav sammanfaller med de krav som riksdagen beslutat om för gymnasieexamen.

Högskoleverket avstyrker regeringens förslag, dock delar verket i princip regeringens syn att kraven för grundläggande behörighet och gymnasieexamen bör vara desamma samt att en elev som följt ett s.k. reducerat program inte skall uppfylla kraven för grundläggande behörighet.

Riksdagen har redan tagit ställning till gymnasieexamen och vad den bör omfatta. Högskoleverket anser dock att propositionen *Kunskap och kvalitet (2003/04:140)* närmare borde ha beaktat det förslag som fördes fram i betänkandet *Tre vägar till högskolan (SOU 2004:29)* om vad som bör ingå i grundläggande behörighet. Utredaren föreslår att krav på kunskaper i svenska och engelska skall ingå. Det beslut om krav för gymnasieexamen som riksdagen tagit tar inte hänsyn till högskolans behov.

Högskoleverket anser att mycket talar för att grundläggande behörighet bör inkludera krav på lägst betyget Godkänt i kurserna Svenska B/Svenska som andraspråk B och Engelska A, förutom kravet på fullständigt program, det s.k. 90-procentskravet och kravet på godkänt betyg på gymnasiearbetet.

Högskoleverket har tillkännagivit sin syn på tillträdesreglerna och grundläggande behörighet i skrivelser till regeringen 2000-02-11, 2000-06-20 och 2001-03-07 samt i yttrandena över betänkandet *Mångfald i högskolan* och utbildningsdepartementets promemoria *Förslag till åtgärder avseende rekrytering* 2000-10-26 och betänkandet *Tre vägar till den öppna högskolan* 2004-06-18.

Verket har konsekvent hävdad att kravet för grundläggande behörighet förutom det s.k. 90-procentskravet också bör innehålla ett kvalitativt krav, dvs. krav på lägst betyget Godkänt i vissa kurser. Verket har därvid föreslagit att kravet på lägst betyget Godkänt bör gälla kurserna Svenska/Svenska som andraspråk B och Engelska A, men att man bör överväga om också kurserna Matematik A och Samhällskunskap A skall ingå. I yttrandet över betänkandet *Tre vägar till den öppna högskolan* påpekade verket att krav på lägst betyget godkänt i svenska och engelska bör finnas med också i kraven för gymnasieexamen.

I propositionen *Kunskap och kvalitet* skriver regeringen att det är naturligt att kraven för gymnasieexamen och grundläggande behörighet sammanfaller, men att slutlig ställning bör tas först när förslagen i betänkandet *Tre vägar till den öppna högskolan* behandlas.

Regeringens förslag innebär att det, liksom i gällande regler, finns en möjlighet att ha betyget Icke Godkänt i upp till 10 procent (250 poäng) av de gymnasiepoäng som krävs för en fullständig studiegång och ändå uppfylla kraven för grundläggande behörighet.

En sådan bestämmelse innebär att sökande till högskolan kan ha betyget Icke Godkänt i för högskolestudier relevanta kurser och ändå uppfylla kraven för grundläggande behörighet. Det blir dessutom otydligt för eleverna i gymnasieskolan om vad som krävs för att tillgodogöra sig högskoleutbildning. Verkets utvärderingar visar att det finns stora brister i baskunskaperna hos många studenter.

Högskoleverket föreslår att bestämmelserna för grundläggande behörighet ändras i enlighet med vad som tidigare anförts, dvs. att krav på lägst betyget Godkänt i kurserna Svenska B/Svenska som andraspråk B och Engelska A införs.

Högskoleverket anser att det är mycket olyckligt om kraven för gymnasieexamen och grundläggande behörighet skiljer sig åt och förordar därför att kraven för gymnasieexamen förändras så att krav på kunskaper i svenska och engelska ingår. Om kraven för gymnasieexamen inte ändras så anser verket att kravet på kunskaper i svenska och engelska i den grundläggande behörigheten är överordnat och att man därför får acceptera att kraven för gymnasieexamen och kraven för grundläggande behörighet inte är desamma.

Högskoleverket delar den syn som klargörs i propositionen *Kunskap och kvalitet*, nämligen att en gymnasieexamen fyller ett viktigt behov även utan kopplingen till grundläggande behörighet, som ett tydligt kvalitetsmått på svensk gymnasieutbildning.

Högskoleverkets förslag är således att kraven för grundläggande behörighet är

- fullföljd gymnasieutbildning (minst 2500 gymnasiepoäng),
- lägst betyget Godkänt i minst 90 procent av de gymnasiepoäng som fordras för en fullständig studiegång,

- lägst betyget Godkänt i kurserna Svenska B/Svenska som andraspråk B och Engelska A och
- godkänt betyg på gymnasiearbetet

Övriga vägar att uppfylla kraven för grundläggande behörighet bör anpassas till ovanstående förslag.

I detta ärende har beslut fattats av universitetskanslern, i närvaro av kanslichefen Lennart Ståhle och avdelningschefen Håkan Forsberg, efter föredragning av utredaren Leif Strandberg.

Sigbrit Franke

Leif Strandberg

Kopia till: Utbildningsutskottet
 Statens Skolverk
 Myndigheten för skolutveckling
 Verket för högskoleservice
 Folkbildningsrådet
 Sveriges Universitets- och Högskoleförbund
 Sveriges Förenade Studentkårer